

“Mazliet sāpēs” lika man vienādā mērā skaļi smieties un raudāt. Adams savā grāmatā mūs iaved un izved no savu pacientu dzīves, tādējādi atklājot prieku un sāpes, ko rada darbs tik ciešā saskarsmē ar izmisumu, slimību un nāvi. Šis ir labākais teksts par mediķiem, ko jebkad esmu lasījusi.

Profesore Klēra Džerada

Izlūdzieties, aizņemieties vai nozodiet sev šis grāmatas eksemplāru! Humors skalpeļa asumā un biedējošas atklāsmes... Izklaidējoša, skumja un aizraujoša!

The Sun

Tas nav noslēpums, un visi ir lietas kursā par jauno ārstu skarbo dzīvi. Bet ir vērts izlasīt Adama Keja atskaiti par 97 stundu darba nedēļām, lai saprastu, cik skarba patiesībā ir viņu ikdiena... Izklaidējoši un šausminoši.

Sunday Times

Šokējoši, skumji, izklaidējoši un satraucoši... Patiesi slavējama grāmata! Pacientu stāsti atstāj iespaidu, domas pie tiem kavējas ilgi, un tas pats notiek ar jautājumu par to, kā jaunajiem ārstiem izdodas šo visu izturēt un turpināt strādāt. Adama Keja “Mazliet sāpēs” ir ļoti nozīmīga grāmata, un tā iznākusi īstajā brīdī.

Scotsman

Reizē sāpīgi un smieklīgi. Sāpes un smieklīgais kaut kā saplūst, un rezultātā esam ieguvuši kaut ko īpaši labu, ļoti cēlu un caurcaurēm mīļu.

Stīvens Frajs

Mokoši izklaidē, politiski sanikno un vietumis sažņaudz sirdi... Šai grāmatai vajadzētu kļūt par modinātājzvanu ikvienam, kam rūp Nacionālā veselības dienesta mediķi.

Sunday Express

Sirsnīga un humoristiska grēksūdze... Nemierīgajā laikā, kad tiek lemta Nacionālā veselības dienesta nākotne, Adama Keja dienasgrāmatas ļoti atklātie ieraksti ne tikai lieliski izklaidē, izsaucot smieklu lēkmes, bet arī sniedz aizkustinošu priekšstatu par darbu Nacionālā veselības dienesta pirmajā līnijā.

Financial Times

Nesatricināms humors visā savā drūmumā. Un tomēr es smējos. Smējos daudz. Kejs ir labs, spēcīgs rakstītājs, un grāmatas sižets kā nemierīga jūra viļņojas no anekdotiska pastāsta līdz biedējošai šausmu ainai. Turklāt grāmatas nosaukums ir nepārspējami atbilstošs! Un galu galā šī grāmata ir aicinājums sacelties. Tā ir traģēdija, ka Nacionālais veselības dienests ir zaudējis Keju. Bet vēl vairāk satrauc tas, ka šī dienasgrāmata ir rakstīta ilgi pirms mūsu valdības uzsāktās cīņas ar jaunajiem ārstiem.

i

Vienlaikus jautrs un sirdi plosošs... Es gaudoju, smilkstēju un brīžiem aizrījos no smiekliem... Iespējams, šī grāmata nedaudz sāpīnās, bet labā un nepieciešamā veidā.

The Times

Beidzot viens patiess jaunā ārsta mokinātājs, jautrās un galēji haotiskās dzīves atspoguļojums! Šī ir ļoti, ļoti smieklīga grāmata par smagu, katorgai līdzīgu darbu un katastrofām, ar kurām jātiek galā mūsdienu Nacionālā veselības dienesta mediķiem... Es jau gadiem gaidīju grāmatu par NVD, kurā nav ierasto izskaistinājumu, bet kura iemet lasītāju komisma un traģiskas bedres pašā dziļumā, kas bieži tiek uzskatīta par pārāk tumšu un biedējošu parasta cilvēka patēriņam... Te nu tā beidzot ir! Skaudra un spēcīga lasāmviela!

Džo Branda

Ja esat pārlietu jūtīgs, grāmatu “Mazliet sāpēs” iesaku lasīt guļus. Ne vienu reizi vien, kad steidzīgi riju lappusi pēc lappuses Adama Keja brīnišķīgās grāmatas, man saļodzījās kājas, un daži no ierakstiem ir tik smieklīgi, ka bija jāsmej pilnā balsī. Tomēr, neskatoties uz šo izklaidējošo pusi, “Mazliet sāpēs” ir atklāts un kritisks Nacionālā veselības dienesta atspoguļojums.

Daily Telegraph

Ja šogad plānojat izlasīt tikai vienu grāmatu, tad izvēlieties šo Adama Keja spožo, izklaidējošo un patieso jaunā ārsta darba pieredzes aprakstu! Mediķu aprindām Adama Keja aiziešana ir liels zaudējums, bet mūsu grāmatplauktam – milzīgs ieguvums!

Daily Express

Lasot šo grāmatu, brīžiem ir jāsmejas, brīžiem – jāšausminās un brīžiem – jānotrauš kāda asara. “Mazliet sāpēs” ir kā pavērts logs uz jaunā ārsta ikdienu, un tā būtu jāizlasa ikvienam!

Stylist

Adama Keja darbs “Mazliet sāpēs” – tieši tāpat kā Nacionālais veselības dienests – ir pārpilns cerību, izmisuma, brīnumu, katastrofu un akriem visdziļākā humora. Ļoti izklaidējoša un smieklīga grāmata ar nopietnu vēstījumu.

Kriss Edisons

Nav daudz grāmatu, kas liek man vienlaikus raudāt un smieties, un “Mazliet sāpēs” ir tieši tāda!

Ians Renkins

Adama Keja memuāri par savu ārsta pieredzi ir satīriski, šokējoši, aizkustinoši un neiedomājami smieklīgi. Šī grāmata ir jāizlasa ikvienam, lai saprastu, ar ko jātiek galā jaunajiem ārstiem, un apdomātu, kā katrs no mums novērtē viņu darbu un Nacionālo veselības dienestu.

Psychologies

ADAM KAY

THIS
IS
GOING
TO
HURT

Secret Diaries of a Junior Doctor

ADAMS KEJS
MAZLIET
SĀPĒS

Jaunā ārsta slepenā dienasgrāmata

821.111-94

Ke 180

Adam Kay

THIS IS GOING TO HURT

Secret Diaries of a Junior Doctor

Copyright © Adam Kay 2017, 2018

Jacket Photograph © Aaron Tilley Photography

Cover Design © Pan Macmillan Art Department

Adams Kejs

MAZLIET SĀPĒS

Jaunā ārsta slepenā dienasgrāmata

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projektu vadītāja *Una Orinska*

Tulkojuma un literārā teksta konsultanti *Dace* un *Pols Lorensi*

Korektore *Zinta Stikute*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptēja *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-616.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Zvaigzne ABC, 2021

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9177-3

Džeimsam

Par viņa nepastāvīgo atbalstu

Un man,

jo bez manis

ši grāmata nekad nebūtu tapusi

Lai cienītu to draugu un kolēģu privātumu, kuri, iespējams, nevēlētos tikt atpazīti, esmu nedaudz pārveidojis viņu personiskās iezīmes. Lai saglabātu pacientu konfidencialitāti, esmu izmainījis klīnisko informāciju, kas netīši varētu norādīt uz kādu konkrētu personu, mainījis datumus¹ un cilvēku vārdus². Lai gan velns vien zina, kāpēc es to daru, jo viņi taču vairs nevar man draudēt ar izslēgšanu no ārstu pulka...

¹ Es daudz esmu strādājis dzemdību nodaļās, un cilvēki mēdz atcerēties datumu, kad dzimst viņu bērni.

² Īstos vārdus esmu nomainījis ar Harija Potera sēgas grāmatu mazāk svarīgo tēlu vārdiem, vienu juridisku murgu aizstājot ar citu.

Saturs

Ievads	13
1. Ārsts rezidents	17
2. Vecākais ārsts rezidents – pirmais norīkojums	43
3. Vecākais ārsts rezidents – otrais norīkojums	71
4. Vecākais ārsts rezidents – trešais norīkojums	93
5. Sertificēts ārsts – pirmais norīkojums	113
6. Sertificēts ārsts – otrais norīkojums	140
7. Sertificēts ārsts – trešais norīkojums	166
8. Sertificēts ārsts – ceturtais norīkojums	196
9. Vecākais sertificētais ārsts	228
10. Atskaņas	252
<i>Atklāta vēstule veselības ministram</i>	258
Pēcvārds	260
Papildu dienasgrāmatas ieraksti	263
<i>Pateicības</i>	270

Ievads

2010. gadā – pēc sešiem studiju gadiem un vēl sešiem turpmākajiem gadiem, ko aizvadīju slimnīcu nodaļās, – es aizgāju no Nacionālā veselības dienesta ārsta amata. Vecāki man vēl aizvien to nav piedevuši.

Ko lai saka – briti pielūdz Nacionālo veselības dienestu. Tas ir mūsu absolūta lepnuma un prieka objekts. Iztēlojieties mūs kā parastu ģimeni, kura mīt dažas mājas tālāk uz jūsu ielas un kurai pieder antīka 1940. gada izlaiduma automašīna. To dzen uz priekšu ar svinu bagātināta degviela, vēlmi veikt pagriezīenu mēs norādām, izbāžot pa logu roku, un automašīnu var iedarbināt, griežot kurbuli tās priekšgalā, tomēr tā vēl aizvien funkcionē. Tā pieder mūsu ģimenei jau vairākās paaudzēs, un cilvēki no visām malām ierodas to apbrīnot. (Jāatzīst, ka sev viņi neko tādu neiegādājas. Viņi vienkārši to apbrīno.) Jūs varat skaidrot mums, cik labpatīk, ka ir arī jaunāki šādas automašīnas modeļi, kuri kustas daudz ātrāk un ir aprīkoti ar visām jaunākajām tehnoloģijām, turklāt tie ir daudz pieticīgāki degvielas patēriņa ziņā. Jūs varat uzsvērt, ka ar naudu, kas tiek iztērēta, lai šo veco grabažu uzturētu braukšanas stāvoklī, patiesībā var nopirkt veselu flotili pavisam jaunu auto ik gadu, tomēr jums nekad neizdosies mūs pārliecināt to nomainīt. Te nav nekādas loģikas, tā nav arī nostalgija – tā ir mīlestība!

Nacionālais veselības dienests tika izveidots 1948. gadā, balsoties uz trim principiem, kas aizvien vēl ir aktuāli arī šodien.

Pirmkārt, dienests rūpējas par visu valsts iedzīvotāju vajadzībām, otrkārt, medicīnas pakalpojumi ir pieejami bez maksas un, treškārt, medicīniskā palīdzība tiek sniegta, ņemot vērā klīnisko situāciju, nevis pacienta maksātspēju. Visur pasaulē ir saradušās arī citādas, iespējams, potenciāli efektīvākas sistēmas, tomēr neviena nav tik taisnīga kā šī.

2015. gadā veselības ministrs diezgan neskaidru iemeslu dēļ nolēma uzsākt karu pret mūsu valsts jaunajiem ārstiem. Viņš paziņoja, ka ir izstrādājis viņiem jaunu līgumu. Šis līgums pamatīgi izmainīs jauno ārstu darba apstākļus un tādējādi radīs negatīvu ietekmi arī uz pacientu drošību, un tas ikvienam ārstam ir nepieņemami. Tā kā valdība atteicās šo jautājumu apspriest un nekādas citas izvēles nebija, ārsti negribīgi nobalsoja par streiku.

Valdības propagandas mašīnērija nekavējoties pārslēdzās pastiprinātā režīmā un atkal un atkal iedzīvotājiem klāstīja: ārsti streiko tāpēc, ka ir alkātīgi un šantažē valsti, pieprasot lielāku atalgojumu, lai gan tas ir tik tālu no patiesības, cik vien iespējams. Lai vai kā, mediķi turpināja pildīt savus pienākumus un viņiem atlika visai maz brīvā laika, lai pretdarbotos valdības melīgajai politikai, tāpēc iedzīvotāji nesadzirdēja ārstu balsis, bet noticēja tam, ko viņiem sludināja valdība. Galu galā – lai cik skumji tas nebūtu – jaunā veida līgums ārstiem tomēr tika uzspiests.

Bija bezgala sāpīgi noraudzīties notiekošajā, un es vēlējos kaut ko darīt, lai atjaunotu līdzsvaru. Tā nu es sameklēju savas dienasgrāmatas, kuras rakstīju, strādājot par ārstu, un kuras neaiztiktas bija nogulējušas atvilktnē jau gadus piecus. Varbūt, ja cilvēki uzziņās, kāda patiesībā ir ārsta ikdiena, viņi sapratis, ka šāda valdības attieksme ir klaja ņirgāšanās...

Pārlasot savas piezīmes – gan smieklīgās, gan ikdienišķās, gan par neskaitāmajiem objektiem, kas tika atrasti visdažādākajās ķermeņa atverēs, gan pieredzēto bezjēdzīgo birokrātiju –, es atcerējos smagās darba stundas un milzīgo šoku, ko jaunā ārsta darbs

atstāja uz manu dzīvi. Stress un sasprindzinājums, kurš šodien man šķiet ekstremāls un nesaprātīgs, bet kuru tolaik pieņēmu kā pašsaprotamu, ir neatņemama ārsta darba sastāvdaļa. Nacionālais veselības dienests ir tik neiedomājami pārslogots un tik nepietiekami finansēts, ka visiem veselības aprūpes profesionāļiem nākas strādāt krietni vairāk par noteikto, lai sistēma turpinātu darboties. Pāršķirstot dienasgrāmatas, es, iespējams, pat neizbrīnītos, ja parādītos ieraksts: “Aizpeldēju līdz Islandei uz pirmsdzemdību klīniku,” – vai: “Šodien man nācās apēst helikopteru.”

Tātad te nu būs: dienasgrāmata, kuru es rakstīju, strādājot Nacionālajā veselības dienestā, ģenitāliju kārpas un viss pārējais. Par to, kā norit darbs slimnīcas priekšējā līnijā un kā tas ietekmēja manu privāto dzīvi, līdz vienā briesmīgā dienā es vairs nespēju izturēt. (Atvainojiet, ka atklāju sižetu, bet jūs taču tik un tā skatījāties filmu “Titāniks”, lai gan zinājāt, kā viss beigsies.)

Procesa gaitā es jums palīdzēšu izprast mediķu žargonu un nedaudz paskaidrošu, ko katra procedūra nozīmē. Negrasos jūs kā jauno ārstu pirmajā darba dienā iemest baseina dziļākajā galā, sagaidot, ka jūs paši pratīsiet no turienes izpeldēt.